

ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 35

[https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2\(14\)-254-263](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2(14)-254-263)

Непомнящий Олександр Михайлович,

доктор наук з державного управління, професор, Заслужений будівельник України, президент Громадської спілки «Міждержавна гільдія інженерів-консультантів», професор кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: (044) 264-52-54, e-mail: n_a_m@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-5766-3150>

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНЖИНІРИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Анотація. Наразі інжинірингова діяльність є усталеним механізмом оптимізації управління інвестиційними проектами в країнах – членах Європейського Союзу та у Сполучених Штатах Америки, адже дозволяє підвищувати економічну компетентність, ефективність реалізації проектів та, як наслідок, ринково-економічну позицію на міжнародній арені. Державне регулювання інжинірингу в Європі координує та визначає основні аспекти його розвитку, забезпечуючи її відповідність закону та наявність прозорих інвестиційних фондів. Натомість, у Сполучених Штатах Америки більша увага приділяється способам укладення контрактних угод на виконання цільових архітектурно-будівельних та інших комерційних проектів.

В той же час, міжнародний державно-управлінський досвід у сфері інжинірингу дозволяє визначити його практичне підґрунтя, специфіку формування державно-управлінського апарату взаємодії держави і приватного сектору. Досвід Європи та Америки дозволяє актуалізувати функціональне та системне призначення інжинірингу, його тенденції розвитку та стилістику державного регулювання.

На додаток, роль інжинірингу та потреба в його ефективному врегулюванні зумовила необхідність детального ретроспективного аналізу цього виду діяльності. Актуальним є визначення його розуміння урядами країн – членів Європейського співтовариства та Сполученими Штатами Америки. Не менш важливо виокремити соціально-наукові та фінансово-економічні зміни, що супроводжують даний процес. Акцент на пошукові інструментів підвищення прогресивності капіталовкладень та строків виконання інвестиційних проектів за участі інжинірингових компаній у країнах Європи та Сполучених Штатах Америки виступає ще одним предметом дослідження.

Окрім того, стан інжинірингу є дотичним до науково-теоретичної та практично-урядової компоненти державного управління. Через це особливі значущості набуває вивчення взаємодії між науковцями та державно-управлінським апаратом як у Європейському Союзі, так і в Сполучених Штатах Америки. Успішна реалізація владно-урядової інжинірингової політики є поєднанням теоретично-практичної та державно-наукової.

Ключові слова: інжиніринг, інжинірингова діяльність, Європейський Союз, Сполучені Штати Америки, проект, державна політика, комерціалізація.

Nepomnyashchy Oleksandr Mykhailovych,

Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Builder of Ukraine, Professor of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, str. Frometivska, 2, tel. : (044) 264-52-54, e-mail: n_a_m@ukr.net, [https // orcid.org / 0000-0002-5766-3150](https://orcid.org/0000-0002-5766-3150).

STATE REGULATION OF ENGINEERING ACTIVITIES: INTERNATIONAL EXPERIENCE

Abstract. Currently, engineering is the newest government mechanism of the European Union and the United States, as it allows to increase economic competence, efficiency and market and economic position in the international arena. State regulation of engineering in Europe coordinates and determines the main aspects of its development, examining in detail the compliance with the law and the availability of transparent investment funds. Instead, in the United States, more attention is being paid to ways to enter into contractual agreements for targeted architectural, development, and commercial projects.

At the same time, the international public administration experience in the field of engineering allows to determine its practical basis, the specifics of the formation of the public administration apparatus of public-private sector interaction. The experience of Europe and America allows to actualize the functional and systemic purpose of engineering, its development trends and stylistics of state regulation.

In addition, the role of engineering and the need for its study necessitated its detailed retrospective analysis. It is important to define its understanding by the governments of the member states of the European Community and the United States of America. It is equally important to distinguish between socio-scientific and financial-economic changes that accompany this process. The emphasis on finding tools to increase the progress of investment and timing of engineering projects in Europe and the United States is another subject of study.

In addition, the state of engineering is related to the scientific-theoretical and practical-governmental base. Because of this, the interaction between scientists and the government is especially important – both in the European Union and in the United States. Successful implementation of government-government engineering policy is a combination of theoretical and practical and state-scientific basis.

Key words: engineering, engineering activity, European Union, United States of America, project, government policy, commercialization.

Постановка проблеми. Можна констатувати, що рівень та функціональне призначення інжинірингу країн Європи та Сполучених Штатів Америки є достатньо високим. Масштабна складова функціонування компаній є належним чином налагодженою. Державно-управлінський апарат в даному випадку – не лише державний контролер, але й посередник між владно-інжиніринговою спільнотою та іншими стейкхолдерами у будівництві. Це дозволяє визначити гласність, відкритість та економічну прозорість основами інжинірингової діяльності у країнах Європейського співтовариства та Сполучених Штатах Америки.

Через це, необхідним є дослідження розвитку, становлення та регулювання інжинірингу у міжнародній практиці управління проектами. Враховуючи фінансову прибутковість комерційної структури бізнесу Європи та Америки, важливо визначити політико-економічну та науково-проектну складову діяльності зарубіжних компаній. Водночас, логічним виступає аналіз структурної специфіки інжинірингу та перспективних напрямків його розвитку на території країн Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки із одночасним дослідження ринку та управлінських закономірностей, що є притаманними для міжнародного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародний досвід інжинірингу виступає предметом інтересу багатьох науковців. Інформатизаційна складова процесу, його теоретико-практична та методологічна основа визначають необхідність детального дослідження його основ. Актуальним у даному випадку є англо-американ-

ські дослідницькі надбання, зокрема, роботи Д. Мартіна, М. Робсона, М. Гаммера, Р. Гаррінгтона та Д. Чемпі). Вітчизняна наукова література визначає переважно теоретичні основи міжнародної практики інжинірингу: необхідно виокремити О. Кузьміна, Л. Лозовського, Є. Панченко та В. Кащина.

Мета статті – визначити закономірно-специфічні риси інжинірингу Європи та Сполучених Штатів Америки, встановивши особливості його державного регулювання у ретроспективному та перспективному планах.

Виклад основного матеріалу. Потрібно зауважити, що поняття «інжиніринг» у міжнародній практиці трактується досить по-різному. Так, Р. Гаррінгтоном він визначається як інструмент створення продукту (процесу). Водночас, необхідною складовою інжинірингової діяльності є залучення людського капіталу – як примат законодавства країн Європи, де розумовий потенціал визнається рушійною силою соціально-економічних та політико-соціальних перетворень [1].

Поміж тим, між державно-управлінськими позиціями Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки існує певна різниця. Відтак, Європейською економічною комісією ООН (ЄЕК ООН) інжиніринг визначено як проектну діяльність, що має на меті покращення показників виробничої інженерії. Натомість, Американською Радою інженерів з професійного розвитку (APIPP, ECPD) зроблено акцент на творчому підґрунті інжинірингу, котрий виступає його основою в проектній галузі та в області стратегічно-об'єктної експлуатації [2].

Потрібно зауважити, що на теренах Європейського Союзу основною функцією інжинірингу є вирішення конкретного завдання, що базується на процесах аналізу, синтезу та моделювання. Наприклад, німецьким Бундесратом акцентовано увагу на розгалуженості інжиніринг-проблематики та, водночас, неоднорідних основах її вирішення.

Одночасно, у Сполучених Штатах Америки значна увага приділяється функціональному призначенню інжинірингової діяльності. Процес наукового дослідження та розробки проекту має включати у себе такі стадії: дослідження, розробка та проектування (консультування).

Так, відповідно до позицій Американського товариства інженерів-механіків (ASME), дослідження передбачає використання загальнонаукових та математичних методів, засобів та концепцій, що є застосовним для пошуку нових принципів та процесів вирішення завдання; розробка ототожнюється із застосуванням результатів дослідження для практичних цілей, що поєднане із творчим використанням знань для створення нових моделей у різних областях; проектування є процесом розробки виду, стилістики та характерних рис продукції, що забезпечує відповідність вимогам та задоволення потреб і очікувань [3].

Факультативно, Д. Чемпі відносить до процесу державного регулювання інжинірингу Сполученими Штатами Америки процес проектування виробу (послуги) на етапі виробництва. Науковець зазначає, що контроль та нагляд за роботою створеного об'єкту дозволяє керувати якісними характеристиками новітньої продукції. У

такий спосіб відбувається об'єднання інжинірингових функцій у окрему логічну послідовність, де проєктний менеджмент виступає базовою управлінсько-інжиніринговою ідеологією [4].

Необхідно зауважити, що інжинірингові послуги країн Європи та Сполучених Штатів Америки останнім часом мають тенденцію до оновлення урядово-управлінського регулювання. Область інжиніринг-діяльності є достатньо широкою. При цьому, на міжнародному рівні існує досвід проведення консультаційних послуг або реалізації технологічних знань як складових проєктних процесів.

Для країн Європейського Союзу більш притаманним є державний контроль за розробкою конкретного об'єкту (при цьому використовуються систематизовані знання, що є необхідними для його створення). В той же час для Сполучених Штатів Америки більш притаманним є побудова проєктно-технічної документації, нормативно-управлінський контроль за рівнем підготовки спеціалістів та регулювання процесу будівництва.

Варто констатувати, що зарубіжний досвід державного регулювання інжинірингових послуг (Європейський Союз та Сполучені Штати Америки) містить регламентацію інженерно-консультаційних, виробничих та інших послуг із підготовки інвестиційних проєктів та їх реалізації, включно із будівництвом та експлуатацією об'єктів.

Найбільш дієве управління інжиніринговими процесами серед розвинених країн світу демонструють Сполучені Штати Америки, Франція, Велика Британія, Японія, Німеччина, Італія, Канада та Швеція. За загальним пра-

вилом, основними критеріями інжиніринг-управління зазначених країн є контроль за вивченням ринку, інженерно-геологічними дослідженнями територій, розробкою планів капіталовкладень, розвитком транспортної інфраструктури та техніко-економічним обґрунтуванням доцільності створення конкретного об'єкта [5].

Державно-управлінська техніка країн Європи та Сполучених Штатів Америки дозволяє виділити два напрямки регламентації інжинірингових послуг: базисний та детальний інжиніринг.

Базисний інжиніринг більш властивий країнам – членам Європейського Союзу. Це – державно-управлінський інструмент, що дозволяє контролювати виконання попередніх інженерних досліджень та інженерних розрахунків (генеральних планів, попередня оцінка проектного кошторису, розробка вимог до обладнання та матеріалів). В той же час детальний інжиніринг, притаманний Сполученим Штатам Америки, виявляється у контрольно-наглядовій функції держави щодо проектно-документації та розрахунків з реалізації послуг (проектів), технічних специфікацій та надання консультаційно-організаційних послуг.

Відповідно до нормативних позицій розвинених країн світу, інжинірингові послуги мають ознаки системності та різноманітності. Так, згідно із державно-управлінськими позиціями Франції, інжиніринг включає підготовку контракту, організацію торгів, оцінку підготовлених пропозицій, відповідні рекомендації щодо ринку. Існують окремі, субсидіарні елементи урядово-владного управління інжинірингом, до яких віднесено: надан-

ня державної допомоги в будівництві об'єктів, проведення випробувань обладнання, співставлення кошторису та реально витрачених коштів на реалізацію проекту, контроль за сертифікацією виконаної роботи, нагляд за техніко-тактичною підготовкою персоналу тощо.

Необхідно відзначити, що у країнах Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки велика увага приділяється правовому контролю за діяльністю інжинірингових фірм. Фірма надає відповідні послуги в промислово-виробничій галузі, і ділиться на велику, середню або малу – відповідно до масштабу грошового обігу. Одночасно, в законодавстві Сполучених Штатів Америки існує колізія – інжинірингова фірма не відноситься ні до виробника, ні до будівельних компаній. Проблематика організаційно-правової форми породжує неоднозначність державно-управлінського впливу [6].

На противагу, для країн Європейського Союзу більш притаманною є повноцінна регламентація інжинірингової діяльності. Так, у державно-нормативній політиці Великої Британії (де, власне, інжиніринг зародився у 1980-х роках), фігурує поняттям «повного інжинірингу», котрим передбачається досягнення повної згоди з фірмою на рахунок комплексу послуг щодо створення об'єкта (від стадії проектування – до стадії початку експлуатації). Існує презумпція, що умови домовленості суворо фіксуються шляхом укладення контракту.

В Австрії нормативно врегульовано можливість здійснення комплексу будівельно-монтажних робіт безпосередньо замовником, за умови ефективного контролю та нагляду за ходом

будівництва спеціалістами інженерно-консультаційної фірми. Функції, обов'язки та коло компетенції замовника і виконавця повинні суворо визначатися контрактом. Такий тип роботи нерідко називають «наданням технічної допомоги замовнику».

Актуальною є державно-урядова позиція Сполучених Штатів Америки, де наголошується на обов'язковості високого рівня професійної підготовки інженерів-консультантів під час надання інжинірингових послуг. Для державної політики у даній сфері неприпустимим є зниження конкурентоспроможності інжинірингової компанії. Відтак, індикатором спроможності фірми виступає не ціна, а організаційні та кваліфікаційні умови реалізації проєктів. Урядовий апарат Америки приділяє увагу пільговому кредитуванню та фінансуванню розробницьких ідей. Широке розповсюдження отримав фінансовий інжиніринг, який полягає у наданні замовникам консультацій з питань фінансування у комплексі (щодо питань кредитів, гарантій, страхування, податків та зборів). У Сполучених Штатах Америки інжинірингові фірми тісно співпрацюють з банківськими установами. Останні нерідко виступають фінансовими партнерами, внаслідок чого уряд регулює це питання з точки зору фінансової, юридичної та проєктної грамотності.

Доцільно наголосити, що у країнах Європи помітно зріс попит на інформаційні послуги (глобалізаційний тренд), що пов'язано із впровадженням новітніх технологій. Через це Європейський Парламент регулярно відправляє представників на технічні наради інжинірингових фірм, а, також, контролює проведення семінарів, метою яких

є ознайомлення клієнтів з новими технологіями та устаткуванням [7].

Окрім того, розвинені країни світу активно використовують комп'ютерні технології як рушійну силу проєктно-ідейних змін. Влада Швейцарії приділяє значну увагу раціоналізації діяльності та підвищенню конкурентоспроможності інжинірингових компаній. Поміж тим, урядом запроваджується система автоматизованого проєктування, системи інформації та управління. При цьому, рівень автоматизації таких послуг розглядається як один із критеріїв ефективності та якості інжинірингових послуг.

Загальноурядова політика Європейського співтовариства заснована на інжиніринговій неоднорідності. Так, існують компанії, що спеціалізуються на вузький розділах інжинірингу, та ті, що здатні надавати комплексні послуги. Деякі країни Європи (Австрія, Німеччина, Франція) акцентують увагу на тісному зв'язку між наукою та інжинірингом, відмічаючи їх зв'язок. Так, парламент Австрії зазначив, що це «єдиний процес створення, апробації та запровадження техніко-технологічних досягнень, передових рішень та розробок». Німецький Бундестаг відзначає, що «наука генерує нові ідеї та рішення, а інжиніринг доводить їх до практичного втілення». То ж сучасне інвестиційне проєктування у країнах Європи пов'язане не лише з інноваційною, але й з науково-теоретичною складовою.

Необхідно наголосити, що у Сполучених Штатах Америки спостерігається певна синонімічність понять інжинірингу та інженерної діяльності. З урядово-управлінської точки зору вони пов'язані з процесом створення пакету передпроєктної та проєктної

документації та отримання даних, що відображає результати інженерних ідей. Водночас, дослідники слушно зауважують, що розробка інженерних даних американським законодавцем чітко не регламентована.

Варто додати, що Європейська економічна комісія ООН класифікує інжиніринг за видами. Виділяються консультативний, будівельний, технологічний та комплексний інжиніринг. Останній включає такі функції як проектування, поставку обладнання, керівництво будівельно-монтажними роботами, реалізацію проекту «під ключ» тощо. Практика Європейського Союзу також містить нормативне врегулювання договорів комплексного інжинірингу, де спеціалізована компанія нерідко надає послуги щодо організації фінансування (залучення додаткових інвестицій), налагодження управління поставками матеріально-технічних ресурсів, підготовка введення налагодженого (проектного) об'єкта в експлуатацію [8].

Поміж тим, інжинірингова діяльність у Сполучених Штатів Америки містить відмінну владно-урядову регламентацію. До даних особливостей можна віднести, зокрема, реінжиніринг (як модель організації робіт з термомодернізації); компіляція функцій замовника та державних органів; неактивна роль держави у процесах створення нових об'єктів; розширення області застосування міжнародних стандартів у інжинірингу та технічному регулюванні; формування нових моделей зростання та конкуренції на глобальних ринках інжинірингових послуг.

Згідно із урядовими концепціями управління Європи та Сполучених Штатів Америки, інжиніринг визна-

ється у якості координуючого елемента між технічною роботою та менеджментом, себто він сприймається як «технічний менеджмент». В цей же час, Європейська економічна комісія ООН не відносить інжинірингову діяльність до процесів проектного конструювання, створення (будівництва) та експлуатації технічних систем.

На Рис. 1. представлено концептуальну модель державного впливу на інжинірингову діяльність у країнах Європи та в Сполучених Штатах Америки.

Аргументованим є твердження про політико-управлінську привабливість інжинірингового інвестування в Європейському Союзі та Сполучених Штатах Америки. На переконання В. Кащишина, валовість західних інноваційних проєктів є достатньою; владно-політичні рішення сприяють інвестиційному розвитку; підприємницько-інженерна ініціатива заохочується державними органами (Європейська економічна комісія ООН, Європейський Парламент у Європейському Союзі, Американська Рада інженерів з професійного розвитку та Американська спільнота інженерів-механіків у США).

Водночас, варто наголосити на недостатньо визначеній державницькій концепції управління інжинірингового бізнесу: владні інституції розвинених країн світу не мають достатнього технічного та організаційного ресурсу задля менеджменту проєктів та послуг, що створює тенденцію до роздержавлення технічного регулювання. То ж країни Європи та Сполучені Штати Америки майже не регулюють об'єктно-організаційну сторону інжинірингу (ані на законодавчому, ані на виконавчо-розпорядчому рівнях).

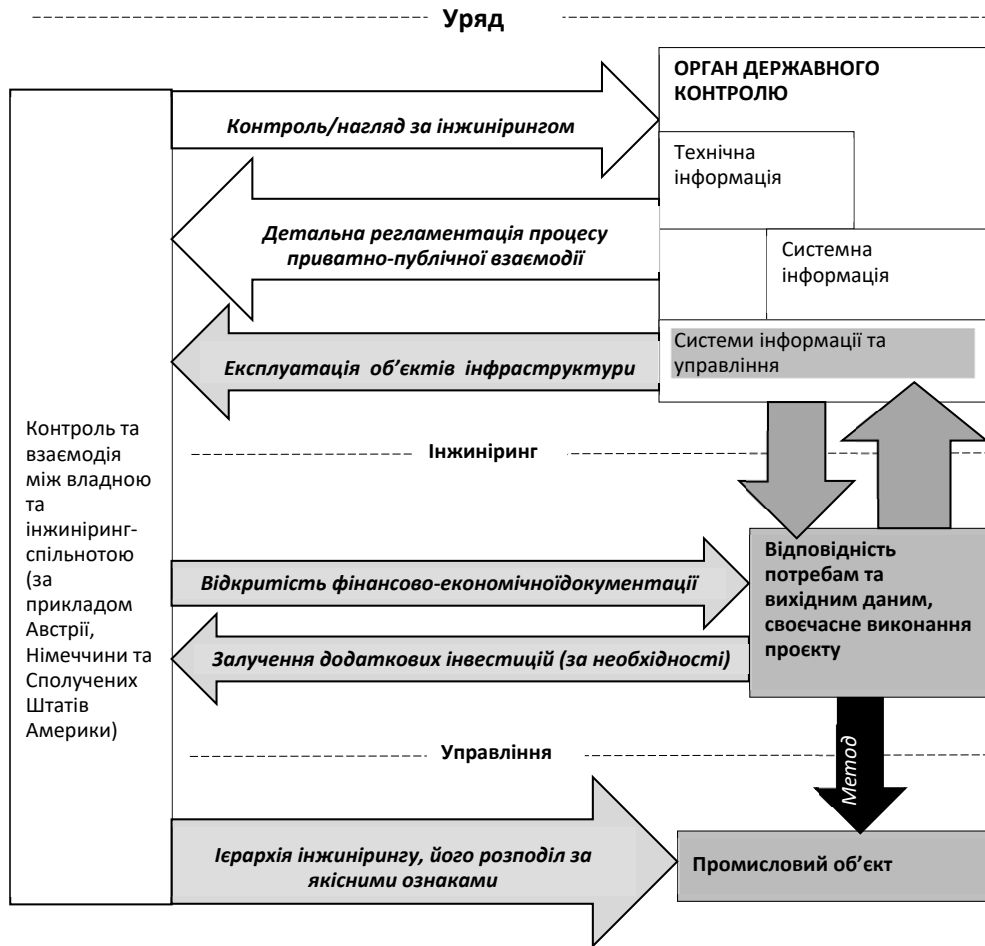

Рис. 1. Державне регулювання інжинірингу в Європі та США

Наостанок, деякими державами Європейського співтовариства досі не зроблено чіткого розмежування між будівельним та експлуатаційним інжинірингом. Відтак, страждає предметна складова інжинірингової діяльності: відсутнє належне нормування будівельної складової інженерного процесу та управління вартістю або строками реалізації проєкту [9; 10; 11].

Висновки. Ґрунтовний аналіз міжнародного досвіду державного регулювання інжинірингової діяльності

дозволяє визнати його системність, концептуальність та логічність. Розвинені країни Європи (Австрія, Німеччина, Франція, Швейцарія) та Сполучені Штати Америки будують ієрархію державно-приватної взаємодії, що дозволяє отримувати вигоду всім зацікавленим сторонам.

Окрім того, владно-урядовий апарат у Європі та недержавні організації в Америці створюють необхідні передумови для успішного здійснення конструкторсько-проєктних робіт, од-

ночасно реаліюючи власну контроль-но-наглядову функцію (моніторинг, перевірка документації та аналіз фінансових транзакцій). Враховуючи вищезазначене, можна констатувати гласний, відкритий та демократичний характер державного регулювання інжинірингової діяльності, окремі аспекти якого, з урахуванням вітчизняних реалій, можуть бути імplementовані в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. R. J. Harrington, Universities Power Engineering Conference, Galway, Ireland, September 1994.
2. Лозовський Л. Ш. Універсальний бізнес-словник / Л. Лозовський, Б. Рейзберг, А. Ратновський, 1997. -- 632 с.
3. ASME : The American Society of Mechanical Engineers (Setting the Standard) // Режим доступу : <https://www.asme.org>
4. Champy J. X-Engineering the Corporation: Reinventing Your Business in the Digital Age (WBB, 2002). – 240 p.
5. Ситник О. Досвід інжинірингової діяльності в сучасному економічному просторі / О.Б. Ситник, 2013. – с. 104 – 116.
6. Кащишин В. Передумови формування потреби підприємств в інжинірингових послугах впровадження нових технологій / В.М. Кащишин, 2013. – с. 56 – 60.
7. Квактун О. Сучасний стан світового ринку інжинірингових послуг / О. Квактун, Я. Лисенко, 2013. – С. 24 – 32.
8. Панченко Є. Економічна енциклопедія у трьох томах // ред. С. В. Мочерний, Т.1, 2000. – 864 с.
9. Зовнішньоторгова енциклопедія : під ред. С. Долгова (Москва, 2011).-- 447 с.
10. Непомнящий О. М. Аналіз сучасного стану фінансування міжнародними фінансовими організаціями інвестиційних проєктів в Україні / О. М. Непомнящий, Ю. Г. Прав // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 19. – С. 72-76. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_19_17
11. Marusheva O.A. Special aspects of the structure of the state mechanism of legal regulation of socio-economic relations in construction with respect to highly developed countries, members of the European Union. *News of science and education*. 2019. № 3(64) 2019. P.26-33.

REFERENCES:

1. Harrington, R. J. (1994). *Universities Power Engineering Conference*. Galway [in English].
2. Lozovskii, L.Sh., Raizberg, B.A., Ratnovskii, A.A. (1997). *Universalnyi biznes-slovar [Universal business dictionary]*. Moscow: INFRA-M [in Russian].
3. Site of ASME: The American Society of Mechanical Engineers (Setting the Standard). www.asme.org. Retrieved from <https://www.asme.org> [in English].
4. Champy, J. (2002). *X-Engineering the Corporation: Reinventing Your Business in the Digital Age*. Warner Business Books [in English].
5. Sytnyk, O. (2013). Dosvid inzhnirynhovoї diialnosti v suchasnomu ekonomichnomu prostori [Experience of engineering activities in the modern economic space]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi – Economics and management of machine-building enterprises*, 4, 104-116 [in Ukrainian].
6. Kashchyshyn, V. (2013). Peredumovy formuvannia potreby pidpriemstv v inzhnirynhovyykh posluhakh vprovadzhenia novykh tekhnolohii [Prerequisites for the formation of the needs of enterprises in engineering services for the implementation of new technologies]. *Tekhnolohichniy audyt ta rezervy vyrobnytstva – Technological audit and production reserves*, 4, 12(2), 56-60 [in Ukrainian].
7. Kvaktun O., Lysenko Ya. (2013). Suchasnyi stan svitovoho rynku inzhnirynhovyykh posluh [The current state

of the world market of engineering services]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 74, 24-32 [in Ukrainian].

8. Panchenko, Ye. (2000). *Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia]*. (Vols. 1). S. V. Mochernyi (Eds.). [in Ukrainian].

9. Andreeva, O. D., Arsenov, V. I., Artemkina, E. V. (2011). *Vneshnetorgovaia entciklopediia [Foreign trade encyclopedia]*. S. Dolhova (Eds.). Moscow: Ekonomika [in Russian].

10. Nepomniashchyi, O.M., Prav, Yu.H. (2016). Analiz suchasnoho stanu finansuvannia mizhnarodnymi finansovymy orhanizatsiiamy investytsiinykh proektiv

v Ukraini [Analysis of the current state of financing by international financial organizations of investment projects in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 19, 72-76. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_19_17 [in Ukrainian].

11. Marusheva, O.A. (2019). Special aspects of the structure of the state mechanism of legal regulation of socio-economic relations in construction with respect to highly developed countries, members of the European Union. *News of science and education*, 3(64), 26-33 [in English].